

דצמבר 2016 / כסלו תשע"ז

המלך אמר להרגיש מופתעת רחל שרנסקי דנציגר

אילו הייתי יכולה לפגוש היום את האשה שהייתי בסוף ההריון הראשון שלי, הייתי אומרת לה "התכונני להיות מופתעת". כשנכנסתי למה שכינינו "שלב הלוויתן" של הריוני השני, לדוגמה, הייתי משוכנעת שאני יודעת בדיוק מה חווה בני הבכור. "המסכנצ'יק שלנו", קוננתי באוזני אישי. "הוא בטח חושש לאבד אותנו, ותוהה אם עדיין נאהב גם אותו". החלטתי שהגיעה העת לעשות מעשה. "אתה רוצה שנצא לדייט הלילה", שאלתי את בני, וכבר התחלתי לפרוש את זרועותיי בציפייה לרגע שבו עיניו יתעגלו ויזהרו והוא יקפוץ לתוך החיבוק שלי, משוכנע מחדש שאמא תאהב אותו תמיד. "אז נוכל לטפס על מכוניות!" התנשם במקום זאת. "ועל עמודי חשמל! ועל בתים! אבל אמא, והאור דעך בעיניו. "מה אם ימצאו אותנו זאבים?"

המלך אמר, צא להרפתקה!

היום בני כבר 'גדול' ויודע שבעיר לא פוגשים זאבים, ושאסור לטפס על מכוניות גם בלילה. אבל הוא עדיין מצליח להפתיע אותי, כפי שגיליתי כשקראנו את הספר החדש שקיבלנו מתוכנית ספרית פיג'מה, "המלך אמר" (אורית ברגמן כתבה ואיירה). "אבא אמר: נקה את האוזניים", הגה בני לאט, בגאווה של קורא חדש. "אבא אמר: תשטוף רגליים".

אחרי סדרת הוראות ארוכה של האב, הילד שוכב במיטה בפנים מכורכמות. אבל ברגע שאביו מכבה את האור וסוגר את הדלת, חובש הילד כתר ויוצא להרפתקה עם כלבו וצעצועיו. הפעם הוא זה שמחלק הוראות, וכל אימת שאחד מבני לווייתו מציינת להוראה שלא נפתחת במילים "המלך אמר", הילד מודיע לו "לא אמרתי המלך אמר. אתה בחוץ...לילה טוב, חמוד", והיצור הולך לישון. בסוף הסיפור גם הגיבור "נפסל": הוא מציינת להוראה שלו עצמו ללכת לישון אף שלא השתמש במילים "המלך אמר". חבריו מתכרבלים לצידו במיטה ומאחלים לו לילה טוב.

יופי, חשבתי, הנה הזדמנות מצוינת לדון בציות להוראות ובתסכול שילדים חשים כשאנו אומרים להם מה לעשות. בני בטח יזדהה עם הילד בסיפור וישתף אותי בתחושותיו.

"אז למה לדעתך הילד החליט לומר לכולם מה לעשות", שאלתי, והשאלה הבאה – "האם גם אתה מרגיש מתוסכל כשאנחנו מחלקים לך הוראות" – מוכנה כבר על קצה לשוני. אבל שוב, כמו באותה שיחה לפני שלוש שנים, התשובה שקיבלתי הצליחה להפתיע אותי.

"כי הוא רצה לראות מה יש בחוץ", אמר בני, "ומה יקרה כשהם יצאו להרפתקה".

שום דבר כבר לא מפתיע אותי?

למה, תהיתי אחר כך, נתפסתי מיד לסוגיה המוכרת של ציות מול שליטה? למה לא הצלחתי לראות בסיפור את מה שבני מצא בו – יערות וזאבים וקסם, והזמנה להרפתקה?

לקצה.

אולי הבעיה היא שאנחנו, המבוגרים, יודעים יותר מידי. מיפינו את העולם מקצה למדנו את רזי החלל העצום והאטום הזעיר. למדנו איך למצוא הסברים לכל תופעה בטלפון הנייד, הרבה לפני שהתהייה מספיקה לנבוט ולפרוח ולהבשיל לפליאה של ממש.

אנחנו כבר לא מתרגשים כל כך מהרפתקאות חדשות, כי אנחנו יכולים לברר מראש מה הן יגלו לנו. אנחנו כבר יודעים שלא נפגוש שום זאבים. בניגוד לבני, חשבתי בעצב, שום דבר לא מפתיע אותי.

לפני שהספקתי להתדכך יותר מידי, בתי בת השלוש צעקה שיש אריה בחדר, והוכיחה לי את טעותי. אולי מיפינו את אנטרקטיקה. אולי קטלגנו את גוף האדם. אבל עולמם הפנימי של ילדינו הוא עדיין 'טרה אינקוגניטה' - ארץ לא נודעת - עבורנו, והם יפתיעו אותנו כל פעם מחדש. גוגל לא יכול לגלות לנו אלו קולות יזכירו לילדינו אריות ומה בדיוק הם יחשבו על ספרים שנקרא להם. ההורות, כמו הלילה ב"המלך אמר", היא הזמנה להרפתקה.

"התכונני להיות מופתעת", אני רוצה לומר לאשה שהייתי בסוף הריוני הראשון. "ילדייך יוציאו אותך מהמסלולים הצפויים, וזה הדבר הכי טוב שיקרה לך".